

Cirkus Xanti's As a Tiger in The Jungle, om og med frigjorte nepalske barneslaver fra Indiske sirkus.

Innspill til Kulturdepartementet fra Cirkus Xanti til *Utforming av ordning for etablerte kompanier*

Hovedmål: Gjennom denne nye ordningen å etablere en fast offentlig forvaltning og infrastruktur for sirkus som aktuell fri scenekunst på lik linje med den allerede etablerte frie scenekunsten: dans og teater - for en åpen plattform for produksjon, presentasjon og kunstnerisk utvikling av forestillinger innen sirkus som scenekunst.

Et umiddelbart resultat-effektivt virkemiddel gjennom denne nye ordningen: Fast støtte på 4 - 6 millioner pr år til Cirkus Xanti, etablert i 2001 *

Med mandat til å videreføre trinn 2 av pilotprosjektet Norsk Kulturråd gav Cirkus Xanti oppgaven å gjennomføre fra 2009 - 2015 med etablering og drift av Sirkuslandsbyen. Med å bygge opp og etablere Sirkuslandsbyen - et mobilt sirkussenter og -festival med tilsammen 4 scenerom spesialdesignet for sirkus og plass til ca 1200 publikummere - for å være et åpent sted for produksjon, presentasjon og kunstnerisk utvikling av sirkus som

scenekunst. Ikke bare for Cirkus Xanti's egne produksjoner, men for alle kompanier, enkeltkunstnere og forestillings-prosjekter som ønsker å arbeide i og fra Norge.

Med minimale driftsutgifter kan Sirkuslandsbyen rigges opp nesten hvor som helst i Norge det meste av året. Fra støttemidler gis til å kunne ha dette unike sirkussenteret oppe og i bruk trenger det i prinsippet kun ta 1 - 2 uker før vi er i drift. Og vipps har Norge et nasjonalt sirkussenter som vil være et kreativt hjem for alle skapende sirkuskunstnere i Norge, Norden, Europa og resten av verden. Fra å være et hvitt felt på kartet er plutselig Norge en del av det globale nettverket av produserende visningssteder innen sirkus som scenekunst. Om disse midlene gis til et teater- eller dansekompani vil det mest sannsynlig ikke ha så stor effekt på danse- og teaterfeltet, men for sirkusfeltet vil det få en enorm betydning og effekt - umiddelbart. Og ringvirkningene til, og betydningen for, de allerede eksisterende og kommende sirkusskolene for barn og unge som enten er i Kulturskole-regi eller privat-/foreldre drevet. Disse skolene har i mange år stått i stampe pga manglende kvalifiserte lærere - og det er bare et større profesjonelt produksjonsmiljø i Norge som kan fylle dette behovet og føre undervisningen videre til et profesjonelt nivå.

Fra 2009-2021 har de aller fleste sirkuskompanier og forestillingsprosjekter utviklet og/eller presentert forestillingene sine i en eller flere av Cirkus Xanti's Sirkuslandsbyer. Og mange av de fremste unge kompaniene og scenekunstnerne har vært en del av Sirkuslandsbyen siden 2009.

I Norge i dag må alle som vil utdanne seg til å bli scenekunstnere innen sirkusgenren til utlandet for å utdanne seg - en høyere utdanning som ofte tar 4 - 6 år. De aller fleste ønsker å etablere en base hjemme i Norge, men så lenge det ikke fremdeles finnes et senter for produksjon, residens og presentasjon av sirkus, etablerer de fleste seg med en base i utlandet.

Med fast støtte til Cirkus Xanti vil en slik base opprettes umiddelbart. Vi er det nå, og har vært det siden 2009, men kun en kort tid av året, 5-6 uker, på grunn av manglende og for små og uforutsigbare støttemidler fra det offentlige.

1. virkemiddel:

Sirkuslandsbyens mobile scenerom rigges opp på flere steder i Norge i første omgang fra mars til oktober - ca. 7 måneders åpen drift av et mobilt sirkussenter som dekker alle krav til et fullverdig senter for produksjon, presentasjon og kunstnerisk utvikling av sirkus som scenekunst - pluss være et viktig sosialt og kunstnerisk samlings- og møtested for både profesjonelle sirkuskunstnere fra Norge, Norden, Europa og resten av verden - men også for publikum og spesielt interesserte, samt barn og unge som trener sirkus, deres lærere, og aktive amatører. Dette senteret kan settes opp i lengre perioder på færre steder, de to største sirkusteltene kan stå på ett eller to steder i lengre perioder, mens de øvrige to mindre sirkusteltene kan turnere til flere steder i Norge for kortere opphold. Det finnes mange muligheter for å nå ut til et publikum og interesserte som til vanlig ikke har så mange kunst- og kulturopplevelser lokalt der de bor.

2. virkemiddel:

Med støtte til Cirkus Xanti, som har egne mobile scenerom, kan Cirkus Xanti utvikle forestillinger i egne produksjonslokaler og nå en større og bredere del av befolkningen som publikum - geografisk, kulturelt og sosialt. Et sirkustelt rigget opp i et samarbeidende lokalsamfunn og nærmiljø vil umiddelbart ha en nærmest null-terskel overfor et nysgjerrig publikum, et publikum som aldri har eller kommer til å oppsøke etablerte scenekunstinstitusjoner.

Cirkus Xanti er et prosjektkompani som siden 2001 har engasjert og utviklet et stort antall av utøvere, norske, nordiske og internasjonale, til egne forestillinger, samarbeidsprosjekter eller invitert andre kompanier til residens og til å presentere sine prosjekter.

Cirkus Xanti har et stort internasjonalt nettverk og har vært sentral i den kunstneriske produksjonsutviklingen i Norden, og har samarbeidet i mange år med f.eks. Tilde Björfors og Cirkus Cirkör (Sverige), Maksim Komaro og Circo Aereo (Finland), KIT (Danmark), Cirk La Putyka (Tsjekia), Cahin-Caha (Frankrike), No Fit State (UK) osv.

3. virkemiddel:

Sirkuslandsbyen vil være et sted hvor norske, nordiske og internasjonale kompanier og artister vil kunne være i residens og produsere sine forestillingsprosjekter, undervise barn og unge, samt presentere sine forestillinger - som ferdige eller som arbeid i utvikling. Hver Sirkuslandsby er også en potensiell festival, ofte i samarbeid med lokale krefter og prosjekter.

4. virkemiddel:

Pop-Up Sirkus. Små ensemble av sirkusartister og musiker som med enkelt utstyr, selvstående luftrigg osv. på håndtraller vandret rundt i tettbygde bydeler i periferien av Oslo. Vi rigget oss til på små plasser ved en lekeplass, barnehage, en gressplen i et borettslag, en åpen plass ved nærbutikken, i små parker osv. Vi viste først en forestilling og så hadde vi sirkusskole med barna og ungdommene som samlet seg. Cirkus Xanti ble spurt våren 2020 av Oslo kommune, Bydel Søndre Nordstrand, å lage et opplegg for barn og unge som spesielt om sommeren ble veldig isolerte og inaktive under pandemien. Dette pop-up sirkuset har vi i både 2020 og 2021 vist på en rekke steder i flere bydeler i Oslo. Pop-Up Sirkus er en veldig effektiv måte å engasjere og nå barn og unge, og publikum, i sitt eget lokalmiljø. Og denne formen kan oppsøke hver liten flekk det bor folk i hele Norge, og en effektiv satelitt til en ev. større Sirkuslandsby og festival i området.

5. virkemiddel:

Sirkuslandsbyen og Cirkus Xanti er et økonomisk og kunstnerisk effektivt første trinn i etablering av et fast Sirkussenter i Norge året rundt i et eget bygg. Sirkuslandsbyen vil da bli et sterkt og viktig supplement til dette senteret, og fungere som en mobil turné enhet av Sirkussenteret. Noe som også tar vare på urgamle tradisjoner og som har særpreget sirkus i Norge, selv om et av Europas flotteste sirkusbygg med 2200 sitteplasser stod mellom Nationaltheatret og Rådhuset i Oslo mellom 1890 til det ble revet i 1935.

CIRKUS XANTI (2001 -) og SIRKUSLANDSBYEN (2007 -)

I Arbeiderpartiets alternative Statsbudsjett for 2017 var Cirkus Xanti inne med egen post under Scenekunst.

I 2009 fikk Cirkus Xanti støtte fra Norsk Kulturråd, Rom for Kunst, til å etablere Sirkuslandsbyen; et mobilt sirkussenter og festival-arena. I samarbeid med Kulturrådets Rom for Kunst, Barn og Unge, ble det satt et planlagt løp med 6 års støtte fra Kulturrådet, 2009-2014, til etableringsfasen før Cirkus Xanti kom inn på Post 74 for en langsiktig utvikling av en infrastruktur for sirkus som scenekunst i Norge. Cirkus Xanti var allerede en aktiv del av en Nordisk og Internasjonal infrastruktur. Men det motsatte skjedde: Post 74 forsvant, Prosjektfond Barn og Unge og Prosjektfond Rom for Kunst forsvant - og i 2016, med null i støtte fra Kulturrådet, måtte vi begynne helt på nytt med små midler. Med god støtte fra Oslo kommune, Bærum kommune, Akershus fylke og et bredt norsk og nordisk sirkusmiljø klarte vi å overleve - men uten ressurser til å følge opp den planlagte oppgaven og utviklingen i Norge.

Med fast post på Statsbudsjettet vil Cirkus Xanti kunne rigge opp sine mobile scenerom som et fungerende Nasjonalt Sirkus-senter for residens, produksjon, presentasjon og formidling/publikumsutvikling i mesteparten av årets 12 måneder for hele sirkus som scenekunst-feltet i Norge, og samtidig inngå som et viktig sted i det nordiske og internasjonale nettverket. I prinsippet kan dette senteret rigges opp hvor som helst i Norge, og stå i kortere eller lengre tid. Det eksisterer per i dag ikke bedre funksjonelle scenerom for sirkus i Norge, og som nå grunnet mangel på støttemidler ligger på et lager og støver ned mesteparten av året. I løpet av et par uker kan vi rigge opp Sirkus-senteret og være i virksomhet med driftsmidler en bitte liten brøkdel av et langt mindre teaterhus. En liten post på Statsbudsjettet til Cirkus Xanti vil bety enormt for utviklingen av sirkus som scenekunst i Norge og generere en kunsterisk og publikums effekt som langt overgår noe teatre eller danseprosjekt vil kunne oppnå.

Om Cirkus Xanti:

Cirkus Xanti ble opprettet i 2001 i forbindelse med forestillingen *Ringene* i et samarbeid med Haugesund Teater, og med den aller første støtten fra Kulturrådet, også det frie kompaniet Pain Solution. Cirkus Xanti har siden 2001 produsert 23 ulike forestillinger, hvor de viktigste er *Ringene (2001)*, *Sirkus Cirka (2001 -)*, *Trollringen (2007)*, *Vintersol (2007)*, *Loop (2010)*, *Bastard (2011-)*, *Pluto Crazy (2012-15)*, *Red Fever Tree -Madagascar Version (2015)*, *Red Fever Tree - Finland Version (2016)*, *Red Fever Kathmandu - The Lost Children (2016)*, *As a Tiger in The Jungle (2017-)* Flere av disse på omfattende internasjonale turnéer.

Cirkus Xanti planlegger for tiden sin neste forestilling *Seahorse & Dragonfly* med bl.a. støtte fra Norsk Kulturråd, som skal utvikles gjennom 2022 og ha premiere i 2023.

Cirkus Xanti ble startet som et kompani, men inngikk et samarbeide med Rune Berny i 2007 og stiftet Cirkus Xanti AS i forbindelse med prosjektet Sirkuslandsbyen, hvor Sverre Waage og Rune Berny er eierne og utgjør styret, med Sverre Waage som styreleder. Arbeidsfordelingen er at Sverre Waage driver kompaniet, er produsent og kunstnerisk leder. Rune Berny bidrar gjennom sitt eget selskap Berny Telt AS og Maxitelt AS, med transport og opp-/nedrigg av sirkusteltene.

Om Sirkuslandsbyen:

Fra 2007 har Cirkus Xanti drevet prosjektet ***Sirkuslandsbyen***, en mobil festival og sirkussenter som fullt oppriggeret består av 6 sirkustelt: 4 sirkustelt i ulik størrelse for produksjon og presentasjon av forestillinger med en samlet publikumskapasitet på ca 1200. I tillegg et café-telt og et lite sirkustelt for billetter og info.

Cirkus Xanti har med Sirkuslandsbyen i løpet av 14 år avviklet 42 festivaler i 3 land og 16 kommuner. 602 festivaldager med tilsammen 972 forestillinger for 90 608 publikummere har blitt avviklet. Vi har presentert 38 norske kompanier/prosjekter, 41 internasjonale gjestespill, 59 kompanier i residens, 86 kompanier i Open Calls, 14 labs for 129 sirkusartister og 17 seminarer. Cirkus Xanti har vist 17 ulike egne forestillinger i landsbyfestivalene, og i tillegg laget 19 ulike sirkuskabareter og avviklet titalls ulike sirkusskoler og kurs.

Cirkus Xanti har fått støtte til Sirkuslandsbyen fra: Norsk Kulturråd, Ffuk, Finno, Kulturkontakt Nord, EU Culture Grant, EEA Culture Grants, Oslo kommune, Bydel Sagene, Bydel Søndre Nordstrand - Oslo Sør satsingen, Kristiansand kommune, Vest-Agder fylkeskommune, Cultiva, Jevnaker kommune, Sarpsborg kommune, Bærum kommune, Akershus fylkeskommune, Sparebankstiftelsen DNB, Institut Francais, Norsk-Islandsk Kultursamarbeid, Nordisk Kulturfond, Utenriksdepartementet, Danse- og Teatersentrum.

Sirkuslandsbyen har vært spillested/prøvelokaler/residens/co-produsent for 38 Norske kompanier/prosjekter: Circo Arabiloco, Flaks, Milla Entertainment, Circo FiNo, Circo Herencia, Max Normal, Oddmann Production, Teater Okolo, Marte Maritdatter, Anders & Patrik, Teater Egal, Rudi Skotheim Jensen, Pain Solution, Akershus Teater, Fleshoticas, Circus Laboratory, Tanter, Zirk Mir, Wakka Wakka Co, Kompani TO, Broen & Belda, Fifi von Tassel, New Tapestry, Norwegian Ninjas, Foot in Face, Hyphae, Al Saadi & DeBelda, Cabascango & Sankareh, ENT, Marta & Kim, KnOs Production, Captain Frodo, Diego Belda, Mr. Toons, Naomi Bratthammar, Morten The Maniac, Håkon Hemmer og Cirkus Xanti.

Kort om Sverre Waage, grunnlegger, kunstnerisk leder og produsent:

Sverre Waage, regissør og dramatiker, kunstnerisk leder og produsent i Cirkus Xanti siden 2001. Har hatt regi/skrevet/produsert over 80 forestillinger i alle genre fra 1982 til 2021. Aktiv i frie teatergrupper siden 1982. Fra 1988-2000 regionleder i Hedmark Teater, 1993-2002 grunnlegger og kunstnerisk leder av Teaterfestivalen i Kongsvinger, 2001-2004 teatersjef i Haugesund Teater. Bredt internasjonalt nettverk siden 1995, siden 2006 hovedsaklig jobbet med og innen sirkus som scenekunst. Master i Teater som Kunst/Sirkus som Scenekunst, 1983/2008. Sverre Waage skrev og regisserte sirkusteater-forestillingen *Trollprinsen* i 2003 for Haugesund Teater og i 2004-2005 for Det Norske Teatret som i 2006 gav teatret Hedda-prisen for beste forestilling.

**I Frankrike fra 1980-tallet ble det etablert offentlig støttede nasjonale og regionale sirkussentre for den nye samtids-scenekunsten, som i dag teller over 20 sentre, og de første,*

og de aller fleste, ble etablert av og rundt et etablert sirkuskompani. F.eks. i Marseilles rundt Cirque Archaos. I Frankrike i dag er det over 300 profesjonelle sirkus-som-scenekunst kompanier.

I Sverige i 1999 fikk Cirkus Cirkör, den gangen et kompani tilsvarende Cirkus Xanti, i oppgave å starte og etablere et sirkussenter i en drabantby i Stockholm, og ta ansvar for den nasjonale utviklingen av sirkus som scenekunst. De fikk et stort bygg og en oppstartstøtte på 50 mill i offentlig støtte, og til egne produksjoner og drift ca 18 mill i året siden. I dag er Sverige et av de mest anerkjente og ledende landene i verden innen produksjon, formidling og utdanning, forskning, innen sirkus som scenekunst. Nederland var i startgruppen sammen med Norge i 2005, men mens vi fortsatt er i startgruppen, har Nederland i dag to sirkushøyskoler, Rotterdam og Tillburg, flere årlige sirkusfestivaler og et stort antall kompanier. Land etter land i Norden, Europa og resten av verden kan vise til en tilsvarende utvikling. Cirkus Xanti's Sirkuslandsby er unik også i en internasjonal sammenheng, og flere har kopiert oss, og vi får hele tiden henvendelser om å bli invitert til Norge fra kompanier fra hele verden.

Aktuelle lenker Cirkus Xanti:

www.cirkusxanti.no

<https://vimeo.com/86239206>

<https://vimeo.com/85119134>

<https://vimeo.com/86106647>

<https://vimeo.com/266883692>

Kort promo Sirkuslandsbyen

Teaser Pluto Crazy (2012-2015)

Teaser Bastard (2011 -)

Teaser As a Tiger in The Jungle (2017-)

Cirkus Xanti's Bastard med Karoline Aamås som danser i tau og forteller små historier om sin undring over stort og smått i naturen og hvordan sin egen natur: kropp, tanke og sinn, fungerer